

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Krajský soud v Praze**, se sídlem nám. Kinských 234/5, Praha 5, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 7. 2013, čj. 3 A 57/2012 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Podáním ze dne 20. 10. 2011 se žalobce domáhal u Krajského soudu v Českých Budějovicích ochrany proti nečinnosti žalovaného. Usnesením ze dne 13. 12. 2011, čj. 10 Na 970/2011 - 3, Krajský soud v Českých Budějovicích postoupil věc Krajskému soudu v Praze.

2. Krajský soud v Praze předložil věc Nejvyššímu správnímu soudu, aby určil, který soud je místně příslušný k rozhodování ve věci. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 28. 3. 2012, čj. Nad 6/2012 - 12, určil, že k projednání věci je místně příslušný Městský soud v Praze.

3. Usnesením ze dne 5. 4. 2013, čj. 3 A 57/2012 - 23, Městský soud v Praze vyzval žalobce, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu ve výši 2000 Kč. Žalobce reagoval na toto podání přípisem ze dne 23. 4. 2013, ve kterém žádal o osvobození od soudního poplatku.

4. Usnesením ze dne 11. 7. 2013, čj. 3 A 57/2012 - 27, městský soud žádost o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce zamítl a současně žalobce vyzval, aby zaplatil soudní poplatek.

II.

5. Žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesení městského soudu kasační stížností, v níž vyslovil nesouhlas s postupem městského soudu.

III.

6. Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 - 11, všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním

způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, ale pro samotné vedení sporu (viz např. rozsudek ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 - 13).

7. V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 847 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2013 do 12. 9. 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu 258 věcí, v nichž žalobce vystupuje jako účastník řízení, přičemž k témuž datu jich bylo vyřízeno, resp. rozhodnuto 203 (pouze ve 2 případech Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Ze soudní evidence je dále patrné, že množství žalobcem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž žalobce vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí a v roce 2012 již 312 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznámá, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

8. Stěžovatel vytkl městskému soudu především nespravedlivý postup v řízení, neuvedl však námitky, kterými by se snažil vyvrátit rozhodný závěr městského soudu, že opakovaná žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků představuje zneužití tohoto institutu, a tuto žádost je proto třeba zamítnout. Nejvyšší správní soud nevyzval stěžovatele k odstranění vad kasační stížnosti, protože při předběžném posouzení zjistil, že v posuzovaném případě je stěžovatel opět veden snahou vést „spor pro spor“ (srov. zejm. usnesení ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13, jímž ústavní stížnost stěžovatele odmítl). Vznesené námitky na první pohled nemohou být důvodné a kasační stížnost je zcela zjevně bezúspěšná.

9. Navíc Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 8 As 71/2012 nebo sp. zn. 8 As 79/2012, srov. také rozsudek ze dne 21. 3. 2013, čj. 8 Aps 7/2012 - 16), že neplněním výzev k zaplacením soudního poplatku a opakovanými žádostmi o osvobození od soudních poplatků stěžovatel rozehrává písemný „ping pong“ mezi ním a správními soudy, který prodlužuje řízení o žalobě nebo kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a následně o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčnímu přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. též výše uvedenou statistiku o počtu zastavených řízení). Tímto způsobem stěžovatel postupoval ostatně i v řízení před městským soudem v nyní posuzované věci, kdy v návaznosti na výzvu k zaplacení poplatku za podanou žalobu požádal o osvobození od soudních poplatků.

10. Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zřádnlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát,

podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vřídčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastními právnímu řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti lze rovněž připomenout rozsudek ze dne 30. 12. 2010, čj. 4 As 38/2010 - 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování občanského sdružení, založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

11. Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je pak skutečnost, že toto zneužití lze dovodit i v nyní posuzované věci – a toto rozhodnutí tedy nevede k budoucímu paušálnímu odmítnutí jakéhokoli podání, jímž by se stěžovatel obracel na soud. Shora předestřený postup představuje pouze materiální korektiv formálního pojmání práva na soudní ochranu v souladu s principem ekvity (spravedlnosti) a bude vyhrazen zcela výjimečným případům, u nichž se běžný procesní postup bude jevit jako zcela neefektivní, a současně bude zcela zjevné, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. V tomto ohledu tedy bude třeba dbát zvýšené opatrnosti a pečlivě se seznámit se skutkovými i právními okolnostmi případu stejně jako v ostatních věcech.

12. Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že netrval na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele, protože předmětem posouzení bylo rozhodnutí o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků. Požadavek, aby stěžovatel dostal těmito povinnostem, by vedl k řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení o této kasační stížnosti a nesvědčilo by ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení (obdobně viz např. rozsudek ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77).

13. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s.

14. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. září 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu